

Jordi Heeren

ILT, KU Leuven

Contact: jordi.heeren@kuleuven.be

Zin en onzin van talige startscreenings: een academische woordenschat- en leesvaardigheidstest als voorspeller van studiesucces

De overgang naar het hoger onderwijs wordt vaak als moeilijk ervaren, als een transitie naar een nieuw soort cultuur, waarin ook het taalgebruik zijn eigen regels en conventies heeft (Van Kalsbeek & Kuiken 2014; Wingate 2015). De democratisering van het hoger onderwijs stelt nieuwe uitdagingen voor een diverse groep studenten. Taalvaardigheid speelt daarbij een rol, niet enkel bij internationale studenten, maar ook bij moedertaalsprekers (Van Kalsbeek & Kuiken 2014; Wingate 2015). Dat sluit aan bij de hypothesen van Hulstijn (2015) die stelt dat, wanneer het gesproken basisniveau van taal wordt verlaten, er ook tussen moedertaalsprekers relatief grote verschillen in taalvaardigheid naar voren komen. Onderzoek heeft bovendien duidelijk gemaakt dat een gebrek aan taalvaardigheid ook een drempel voor studiesucces kan vormen (De Wachter e.a. 2013; Elder, Bright & Bennet 2007; Read 2015; Van Dyk 2015).

Daarnaast geven sommige studies ook aan dat er voorzichtig omgesprongen moet worden met taaltesten aan de start. Uit onderzoek naar tweedetaalleerders, die meestal een officiële taaltest moeten afleggen om te mogen starten in het hoger onderwijs, weten we dat de relatie tussen taalvaardigheid en studiesucces eerder beperkt is en veel uitzonderingen bevat (Ginther & Yan 2018; Graham 1987). Dat is niet helemaal onlogisch:

studiesucces wordt immers door een complex geheel aan factoren beïnvloed. Daarnaast kunnen studenten ook evolueren in hun taalvaardigheid of kunnen ze een minder sterke taalvaardigheid compenseren met andere eigenschappen. Denk bijvoorbeeld aan ‘motivatie’, ‘doorzettingsvermogen’ of ‘vakinhoudelijke kennis’ (Davies 2007). Eenzelfde significant, maar eerder zwak verband met studiesucces zien we ook bij taaltesten en -screenings na instroom (De Moor & Colpaert 2019; De Wachter e.a. 2013; Elder et al. 2007; Heeren, Speelman & De Wachter 2020; Heeren, Speelman & De Wachter 2021; Read 2015; Van Dyk 2015). Deze instrumenten focussen meestal op ‘academisch taalgebruik’ (een formelere taalvariant met complexere teksten en minder frequente woorden) en hebben vaak ook moedertaalsprekers als doelpubliek.

In Vlaanderen, waar er, behalve voor Geneeskunde en Tandheelkunde, een open hoger onderwijssysteem heerst zonder voorafgaande selectiemechanismen, is het opvolgen van de instromende groep studenten belangrijk. De slaagkansen in het eerste jaar zijn immers laag. Aan de KU Leuven, bijvoorbeeld, behaalde in 2019-2020 net iets meer dan 40% van de generatiestudenten zijn totale aantal opgenomen studiepunten (KU Leuven 2021). Een van de initiatieven die aan de KU Leuven in dat licht werd genomen is de ontwikkeling van een academische taalscreening binnen het Aanmoedigingsfondsproject *Taalvaardig aan de Start* (TaalVaST 2009-2016). Dat is een relatief korte screening die focust op academische woordenschat en leesvaardigheid. Afhankelijk van de versie bevat de test 25 tot 31 items die moeten worden opgelost in 30 minuten. De items focussen op minder frequente woordenschat die voorkomt in academische contexten – de zogeheten ‘algemene academische woorden’ – en op teksten waarvan het niveau aansluit bij dat van de cursussen uit het eerste jaar. Studenten moeten onder andere het juiste synoniem aanduiden van een academisch woord, een woord in een andere vorm invullen in een zin, de juiste tekststructuur uit een academisch tekstfragment afleiden en een aantal zinnen van een tekst in de juiste volgorde slepen.

Mijn presentatie op de HSN-conferentie zal ingaan op de lessen die we kunnen trekken uit een valideringsstudie van deze screening. Centraal daarbij staat de vraag in welke mate een talige startscreening zinvol kan zijn voor de onderwijspraktijk en het instroombeleid. We gaan daarbij dieper in op de mogelijke gevolgen van de keuze voor een bepaald testconstruct (de onderliggende vaardigheid die een test beweert te meten). De keuze voor een construct heeft namelijk implicaties voor de interpretaties van test-scores en de acties of gevolgen die we aan de scores kunnen verbinden. Daarenboven heeft het gekozen construct ook gevolgen voor de relevantie van het instrument binnen een onderwijssysteem. Zo kan, wat getest wordt, invloed hebben op het curriculum en op de ondersteuning die studenten krijgen na de test. Daarnaast gaan we dieper in op de implicaties die verbonden zijn aan de voorspellende waarde van taaltesten en op de mate waarin die samenhangt met de achtergrondvariabelen van de studenten. Daarbij komt aan bod welke indicaties de resultaten van de valideringsstudie leveren met betrekking tot vormen van remediëring. Welke aspecten van academische taalvaardigheid

lijken belangrijk om op in te zetten, hoe kunnen we dat doen en welke doelgroep heeft hier mogelijk het meeste baat bij?

Referenties

- Davies, A. (2007). 'Assessing academic English language proficiency: 40+ years of U.K. language tests'. In: J. Fox, M. Wesche, D. Bayliss, L. Cheng, C.E. Turner & C. Doe (2007). *Language testing reconsidered*. Ottawa: University of Ottawa Press, p. 73-86.
- De Moor, A. & T. Colpaert (2019). 'Taal telt. Taalscreening in het eerste jaar hoger onderwijs om studiesucces te bevorderen'. In: D. Berckmoes, P. Bonne, J. Heeren, M. Leuridan, I. Mestdagh & J. Vrijders (2019). *Taalbeleid en taalondersteuning: Wat werkt? Inspiratie en praktijkvoorbeelden uit het hoger onderwijs*. Tiel: Lannoo, p. 267-275.
- De Wachter, L., J. Heeren, S. Marx & S. Huyghe (2013). "Taal: een noodzakelijke, maar niet de enige voorwaarde tot studiesucces. De correlatie tussen de resultaten van een taalvaardigheidstoets en de slaagcijfers bij eerstejaarsstudenten aan de KU Leuven". In: *Levende Talen Tijdschrift*, 14 (4), p. 28-36.
- Elder, C., C. Bright & S. Bennet (2007). "The role of language proficiency in academic success: Perspectives from a New Zealand university". In: *Melbourne Papers in Language Testing*, 12 (1), p. 24-58.
- Ginther, A. & X. Yan (2018). "Interpreting the relationships between TOEFL iBT scores and GPA: Language proficiency, policy, and profiles". In: *Language Testing*, 35 (2), p. 271-295.
- Graham, J.G. (1987). "English language proficiency and the prediction of academic success". In: *TESOL Quarterly*, 21 (3), p. 505-521.
- Heeren, J., D. Speelman & L. De Wachter (2020). "A practical academic reading and vocabulary screening test as a predictor of achievement in first-year university students: Implications for test purpose and use". In: *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. Online raadpleegbaar op: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13670050.2019.1709411>.
- Heeren, J., D. Speelman & L. De Wachter (2021). "Bepaalt taal wie het haalt? De samenhang tussen een academische taalvaardigheidsscreening en het behalen van een bachelordiploma aan de universiteit". In: *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 39 (1), p. 39-54.
- Hulstijn, J.H. (2015). *Language proficiency in native and nonnative speakers: Theory and research*. Amsterdam: John Benjamins.

- KU Leuven (2020). “Studievoortgangscijfers aan de KU Leuven”. Leuven: KU Leuven. Online raadpleegbaar op: <https://www.kuleuven.be/toekomstigestudenten/studievoortgang.html>.
- Read, J. (2015). *Assessing English proficiency for university study*. London: Palgrave, Macmillan.
- Van Dyk, T. (2015). “Tried and tested: Academic literacy tests as predictors of academic success”. In: *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 37 (2), p. 159-186.
- Van Kalsbeek, A. & F. Kuiken (2014). “Academisch taalgebruik in het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs: stand van zaken en blik op de toekomst”. In: *Internationale Neerlandistiek*, 52 (3), p. 221-236.
- Wingate, U. (2015). “Academic literacy and student diversity: The case for inclusive practice. Bristol: Multilingual Matters”. In: *Journal of Student Affairs in Africa*, 3 (2), p. 61-64.